

Izhaja razen ponedeljka in dneva po
prazniku vsak dan.

Uredništvo in upravnništvo: KRŠKO.

Naslov za dopise: »Napreja«, Krško.
Ček rač. št. 11.959.

NAPREJ

Stane mesečno 20 Din,
za inozemstvo 30 Din.

Oglasi: prostor 1×87 mm 1 Din.

Dopise frankirajte in podpisujte,
sicer se ne priobčijo. Rokopisi se
ne vračajo.

Reklamacije za list so pošt. proste.

Glasilo Socialistične stranke Jugoslavije.

Letnik V., šte. 41.
Četrtekova številka »Napreja«
Izhaja kot tednik:

LJUDSKI GLAS

Glasilo Kmetско-delavske zveze.

Stane letno 48 Din, — mesečno 4 Din.

Stara resnica.

V „Delavcu“ z dne 21. okt. čitamo, da so se gospodje premislili in da hočejo zdaj kar čez noč postaviti strokovne organizacije na vsedravnji temelj, čeprav so včeraj še proglašali, da je za to treba predpogojev. Da dokažejo potrebo svojega novega prepričanja, so se spomnili zopet na staro rimsko primero o udih, ki so se želodcu uprli. Sicer imajo prav, če se norčujejo iz komunistične nedoslednosti, ki hoče na eni strani podrediti vse gibanje Moskvi, na drugi pa kriči, da morajo ostati vsi prispevki doma. Toda komunisti so tudi prispevke oddajali tistim prebrisanim vidnim in nevidnim moskovskim zaupnikom, dokler so verjeli moskovskemu centralizmu, ko so pa uvideli, da se tisti prispevki izgubljajo nekje v pesku, so obenem z zapužanjem ustavili tudi prispevke in takrat so morali „moskovski“ zaupniki iti po prispevke drugam — dobili so jih pri radikalcih. Danes je delavstvo nezaupljivo, zato zahteva, naj ostanejo prispevki doma, dokler ne bodo dani predpogoji, to je, dokler ne postane organizacija res organizacija, ki bo tičala pod eno samo kožo tako, kakor udi s svojim želodcem, in se bo po nji pretakala enotna kri, kakor po udih in želodcu.

Gospod, ki je pisal to „Stara resnico“, pozna rimsko zgodovino prav dobro, in ve, da je želodec pomenil rimske aristokrate (patricije), udi pa proletarijat (plebejce). Prvi so imeli vse v rokah, drugi pa so morali delati. Šlo je predvsem za zemljo — agrarna reforma — in za odpravo strašne določbe, po kateri je dolžnik postal upnikov suženj, če ni mogel plačati; bil je prodan kakor živina. Aristokratski kapitalisti so znali vse tako urediti, da proletarci niso nikdar videli nobenega uspeha svojega dela — pravico so rezali kapitalisti sami. Ali je kaj čudnega, če so se plebejci uprli? In če jih je diplomatski patricij pregovoril in potolažil z lepo pravljico o želodcu in udih? Nič čudnega ni to. Čudno je le, da človek, ki pozna zgodovino, ne pove zraven, kako so se stoletni boji med patriciji in plebejci polagoma vendarle končali, kaj je bila tista skupna koža in skupna kri, ki je utrdila enotnost telesa med obema nasprotnikoma. In kaj je bilo to? Napisani zakoni, po katerih so se morali vsi ravnati, ne samo plebejci, ampak tudi patriciji; prej so imeli zakone samo patriciji v svojih glavah in so jih po lastnih interesih izpreminjali, kakor jim je bilo drago, potem so bili pa ti zakoni napisani in nobeden jih ni mogel več svojevoljno izpreminjati. Tudi sedanjí naš proletarijat je imel do pred kratkim svoje zakone (svoj pravilnik) samo v glavah gospodov nadsodrugov, ko so se pa ti zakoni l. 1920. in 1921. napisali, da jih poznajo sedaj tudi plebejci (navadni delavci) in se po njih ravnajo, so začeli ti nadsodrugí takoj odločno borbo proti njim (proti pravilniku) in so podpirali vse, ki so delali proti skupnemu telesu (podpirali so egoistične poslance, mariborskega župana in njegove liste, ljubljanskega župana in njegovo „Zarjo“ itd. Zdaj pa, ko so se vsi ti nadsodrugí zedinili v Ljudski tiskarni, zdaj zahtevajo, da naj vsi udi ljudno delaje ne za skupni, ampak za njihov želodec. Pa — zgodovino poznajo tudi drugi, ne samo juristi.

Zakaj ne razširijo Konsumnega društva čez vso državo? Zakaj ne marajo razširiti našega pravilnika po vsej državi? Zakaj razširjajo samo tista korita, pri katerih sami vladajo? Zakaj hočejo kar naenkrat razširiti strokovne organizacije čez vso državo? Kaj je vzrok izpremenjene taktike? V Ljubljani se jim stolčki majejo, ker naše delavstvo že razume, kaj pomeni pravilnik, če bi se pa blagajna preselila v Beograd, bi se dalo tam še par let vladati „iz predsedstva“, bog bi bil visoko, car pa daleč. In kako lepe stvari bo imel proletarijat na Slovenskem v svojih rokah, n. pr. Jugometalijo in še marsikaj, vse to se bo dalo iz Beograda tako lepo voditi, da bo veselje, če pa ostanejo centrale n. pr. kovinarska v Ljubljani, bodo ti hudičevi kovinarji, ki so pravzaprav vsi komunisti, ker zahtevajo javne račune, hoteli še celo v Jugometalji gospodariti, čeprav je to „naša ideja in naša zasluga“. Tako mislijo nadsodrugí juristi, ki vodijo danes naš

strokovni pokret. Zdi se nam pa, da se bodo uračunali. Kajti komunizem javnih računov ni niti prepovedan niti neumen, neumen je le komunizem atentatov in raznega „udrihanja“!

Radikalci in Orjuna.

Radikalci pišejo v svojih „Jutranjih novostih“: „Naša stranka je stranka poštenosti, stranka pozitivnega ustvarjajočega dela. Zato polaga težišče svojega delovanja na kvaliteto posameznih državljanov, odločno pa odklanja vse moralno dvomljive eksistence v svojih vrstah“.

Tako piše stranka, ki smo jo poznali samo kot veliko srbsko stranko, ki se je v konkubinatu z najnasprotnjšimi strankami (zdaj z demokrati, zdaj s klerikalci itd.) po vsej sili držala na vladi, ki je pa potem, ko je imela v rokah armado in mislila, da ima že tudi dovolj voličkov, zavlada sama in vodila volitve sama. Njenega programa in pravilnika ne pozna nihče, tudi se ni nikdar o njem govorilo, kajti prišla je v Slovenijo s samim suhim zlatom in mastnimi službami. Kjerkoli je slišala o kakem človeku, da ima ljudstvo za seboj, pri vsakem je poskušala, kako bi ga pridobila. In pridobila je nekaj višjih uradnikov, ki se jim je zahotelo po izrednem napredovanju in bakšišu, pridobila je pa tudi nekaj demagogov iz druge, še bolj radikalne stranke, od komunistov nanreč, na pr. trboveljskega Korena, Emila Štefanoviča in še par manjših komunističnih bogov — pardon, zaupnikov. Z uradniki je hotela pritisniti na vse, kar je odvisno od vladnega aparata, z demagogi je pa upala pridobiti delavske mase. To kaže že samo na sebi, da so radikalci res „stranka poštenosti“. Za uradnega vodjo so si pridobili na tak način agrarnega direktorja Lukana, katerega so postavili za velikega župana in ta jim je lovil nadaljnje „moralno kvalificirane radikalce“. Kako „idejno“ je to delal, se vidi najlepše po tem, kaj je nabral, popisali smo pa tudi (11. marca t. l. pod naslovom „Lov na mandate“), kako je nabiral in kakšne moralne lekcije so mu dajali navadni delavci. Bila je baš Marksova številka, v 6000 izvodih je šla med ljudstvo, pa ta spoštovani gospod moralni radikal ne samo da ni tožil, ampak so imeli tudi državni pravdniki toliko strahu pred njim, da niso storili svoje dolžnosti, čeprav smo opozarjali na zlorabo uradne oblasti in na razmetavanje krvavega denarja. In ta stranka pravi, da odklanja moralno dvomljive eksistence v svojih vrstah! Brrr . . .

Ko smo pokazali Antonu Podbevšku vrata, so ga takoj sprejeli v službo. Najbrž zato, ker so mislili, da mečemo moralne kvalitete ven! „Iztrebiti gospodarskega in političnega avanturista, to je cilj državotvorne in pozitivne politike . . . V tem oziru je NRS (narodna radikalna stranka) ena najnaprednejših strank. Nikjer se ni proces čiščenja vršil s toliko brezobzirnostjo, kakor v vrstah NRS.“

Tako čitamo v „Jutranjih novostih“ 12. in 13. oktobra in se nehote spominjamo gonje proti našemu čiščenju in umazano neumnih dovtipov, da bo naša stranka čistila tako dolgo, da je nazadnje ne bo nič več ostalo. In ker smo čistili javno in zahtevali sploh javno obravnavanje vseh javnih poslov baš zato, da se res očistimo vsega korupcijskega blata, smo povsod razen pri zavednem delavstvu naleteli na najstrašnejši odpor, ki bi nas bil v kratkem popolnoma uničil, če ne bi bilo zavedno delavstvo tako požrtvovalno! NRS je pa plačevala moralnim kvaliteta kakor je Štefanovič, ki je bil že povsod, kjer je kazalo na dobiček, neverjetno visoke plače (po 4500 Din, skoro toliko, kakor imajo prvi gospodje nadsodrugí v bolniški blagajni, v konsumu itd., ki „žrtvujejo svojo eksistenco za proletarijat“ po besedah gospoda F. U.) Zdaj se pa ta moralna stranka čudi, da ta Štefanovičeva in Podbevškova moralna kvaliteta ni izpolnila obljub, ki jih je dala za volitve! Posebno se pa čudi, da ta dva tiča nista mogla postaviti po Sloveniji radikalnih organizacij, ampak sta vodstvo NRS vlekla lepo za nos, češ, jutri bo že vse polno organizacij, saj bova pokazala imenike in sezname

itd., tistega jutri pa ni hotelo biti. NRS misli, da sta bila izdajalca, pa ni res, mi imamo dokaze, da sta res delala za radikalce, kadar sta delala, posebno Podbevšek se je pridno predstavljajal za tajnika „zmagovite radikalne stranke“ in zlasti v Trbovljah sta med stavko lovila na vse mogoče načine take kaline, ki bi šli za njima pokazat vodstvu NRS, da ne plačuje zastoj. Toda, onadva ne moreta za to, če je ostalo naše delavstvo še toliko pri pameti in zavesti, da ni šlo na tak lim! Kakor tudi na lim moralne poštenosti NRS ne pojde, dokler se ta moralna poštenost ne pokaže v dejanjih, pa popolnoma drugače, nego se je pri zadnji Trboveljski stavki.

Pri tej priliki moramo tudi na naslov Orjuna povedati nekaj poštenih besed. Všeč nam je bil svoječasni boj proti Hribarju in povedali smo to. Všeč nam je tudi sedanje odločno nastopanje proti Lukanu in še marsikaj drug nastop Orjuna. Zlasti nam ugaja, da se je prav jasno izrekla proti tistim kapitalistom, ki gospodarijo v Trboveljski premogokopni družbi. Če bo hodila po tej poti, bo storila resnično mnogo dobrega dela in prišla bo tudi v nasprotje z mnogimi kapitalisti, ki so danes prvi pravcati orjunaši, seveda iz istega vzroka, iz katerega razobeša Trboveljska družba dolge slovenske zastave. Tudi z dr. Žerjavom in z „Jutrom“ bo prišla navskriž! Sploh bo pri stvarnem delu tudi Orjuna spoznala, da je nacionalizem po vsem svetu samo slepilo, s katerim krade velekapital delavstvu uspeh njegovega dela. Zato je pa treba odkrito razkrinkavati vse goljufe in tatove vseh ver in narodnosti — ne pa na nacionalnih temeljih združevati kapitaliste in proletarce in jih navduševati za razne nasilnosti, češ, pobijte vse „vrage“. Z nasiljem se ustvarja nered, nered pa je za kapitalistične goljufe in tatove vseh ver in narodov najboljše in najrodovitnejše polje.

Orjuna se zadnje čase tudi nekako sramuje raznih nasilnosti. Čitali smo celo prepoved streljanja. Pozdravljamo ta korak, vendar se z njim ne moremo zadovoljiti, bolj jasno bo morala izjaviti, da ima protipretepaški program za doma in tudi za Primorje. Kajti i tu i tam bo zmagala pravica tem prej, čim bolj kulturni bomo, kultura in palica sta pa dva nasprotna pojma. Nikakor še ni videti, da se misli Orjuna na ta način izpremeniti. V številki, kjer čitamo prepoved streljanja, čitamo tudi slavnostno poročilo o klofutanju na Jesenicah. Takih radikalcev, kakor sta Kerschbaumer in Pavliček, bi se bilo tudi brez klofut mogoče orestiti, ne? S klofutami se naredi samo provizorični red, definitivni red bo prinesla šele pamet. Torej le doslednejše, pa vam bomo še morebiti hvaležni, da ste zanesli idejo šiščenja tudi med tiste kroge, kjer ga je bilo najbolj treba, ker je tam najbolj smrdelo.

Naše dolgoletne čitatelje pri tej priliki opozarjamo na to, kako skušajo počasi že vse stranke uveljavljati načelo javnosti, odkar je to načelo zmagalo v naši stranki. Še celo najbolj tajni in najbolj črni stranki se je pripetilo, da je sama obtožila svojega člana! (Interpelacija o klerikalni zlorabi občinskega avtomobila so prinesli klerikalci sami. Seveda iz strahu pred načelom javnosti, ne zato, da bi hoteli svoj hlev očistiti. Kadar bo ta očiščen, ga ne bo več . . .)

Politična borba.

Zopet delnice „Ljudske tiskarne“. Neki sodrug se je na „Socialistov“ napad, ki smo ga ponatisnili v „Napreju“ št. 174 z dne 4. X., oglašil pri nas, češ, kaj je s tistim denarjem, ki so ga plačale organizacije na račun teh delnic. V pojasnilo odgovarjamo: Ko smo zvedeli, da bo g. dr. F. prodal svoje delnice „Ljudske tiskarne“, smo se pobrigali za to, da bi dobile delnice v roke proletarske organizacije. Na našo tozadevno okrožnico smo prejeli precej odziva, naj se delnice rezvirajo, nismo pa prejeli takoj denarja. Mnoge organizacije so se zavezale plačevati delnice v obrokih. Tako smo prejeli do konca l. 1922. na ta račun Din 3.150 — dalje v tem letu še 890 Din, skupaj torej od l. X. 1922,

do zdaj Din 4040.— Nekatere organizacije so pa delnice samo naročile s pripombo, da jih bodo plačale, kadar jih dobe. Če trdi dr. Korun, da mu nismo izročili tega denarja, ima prav, nismo mu ga pa mogli izročiti ne le, ker ga ni nikdar zahteval, ampak nam sploh ni nikdar poročal o že sklenjenem nakupu, nasprotno je še takrat, ko smo mu na zahtevo izročili seznam organizacij, ki so naročile delnice, izjavil, da zadeva še ni tako sigurna, da je težko itd. itd. Njegovo zavijanje je tem bolj nesramno in na najnižje instinkte preračunano, ker ne bo izmed pametnih nihče verjel, da naše tajništvo, ki je imelo takrat tedensko najmanj 3krat tako velik promet, zgoraj navedenega zneska ne bi imelo na razpolago.

Neka organizacija, ki je videla, da z delnicami nič ni in ker je ravno denar potrebovala, je zahtevala in tudi dobila svoj znesek nazaj. Druge organizacije pa upoštevajo denarne težave, v katerih se stranka nahaja ravno zaradi pučev raznih lažisocialistov, zato do danes še niso zahtevale, naj jim vrnemo ta denar, zato tudi nihče ne veruje, da bi se bila katera izmed njih obrnila na dr. Koruna za pojasnilo o denarju, ki ga ni poslala njemu.

Dasí smo že ponovno pojasnili stvar v obširnih razpravah, smo v kratkem povedali stvar še enkrat in s številkami, ker vemo, da ima delavstvo v teh težkih bojih za obstoj preveč skrbi, da bi moglo obdržati trajno v spominu vse take dogodke. Poleg tega moramo zabeležiti še to, da je takoj v začetku te akcije zahteval naš tajnik od dr. Koruna, naj nam da pismeno zagotovilo, da bodo te delnice res proletarskim organizacijam na razpolago. Tej zahtevi dr. Korun ni ugodil. Upamo, da ne bo nihče več vprašal zakaj ne, ter da bo zdaj vsem jasno, kdo so tisti, ki ravno nasprotno želijo, kakor pišejo in govorijo. — Pokrajinsko tajništvo SSSJ in KDZ t. č. v Krškem.

In to je bil kongres. [Pod tem naslovom poroča „Borba“]: „Pišejo nam sodrugi iz Karlovca: Koncem preteklega meseca so imeli policajsocijalisti svoj kongres in so zmagonosno izjavili, da je bilo na kongresu nad 100 udeležencev in delegatov. Če jemljemo v obzir, da so polovico udeležencev tvorili funkcionarji, strankina uprava, uredniki listov in parlamentarna frakcija, drugo polovico pa takšni delegati kakršni so na pr. Colner iz Karlovca, kateriga je poslalo na „kongres“ 5 [r. ci in piši: pet] članov socialistične stranke, tedaj moramo zares priznati, da je bil to impozanten „kongres“. [Da se resnica prav spozna, je treba slišati dva zvona. Ne mogli pa bi komunisti niti lagati, če bi vse organizacije javno obračunavale kakor naše obračunavajo in vsak bi v slučaju, da „Borba“ piše neresnico, mogel mirno pokazati črno na belem: Eto, tu stoji, ali je bilo članov socialistične stranke 5 ali 50. Op. ured.]

Tudi dokaz. [Arb. Ztg.] Neko „visočanstvo“ je poslalo posameznim poljedelskim in gozdarskim delavcem nekakšen ukaz v obliki resolucije, kjer izjavlja svoj odstop iz zveze z delavci, ker ne soglašajo z njimi v posameznih točkah. „Arb. Ztg.“ navaja ta ukaz doslovno, mi pa radi pomanjkanja prostora prevedemo samo 2. točko, ki glasi: „Radi tega [ker izstopamo] smatramo vsak dogovor za neveljavni.“

Upravni svetniki Ljudske tiskarne so tudi ostavili naš pokret in sedaj je po njihovih pisarijah ves naš pravilnik [dogovor] zanič. Tudi gorenji slučaj je dokaz, da je tako postopanje le kapitalistično in lažejo tisti, ki kot takšni še kriče: „Proletarci vseh dežel, itd.“

Klerikalci se torej lasajo med seboj? I gotovo se in so se in se še bodo, toda tam se pastirji tako boje za enotnost svoje črede, da bodo bodisi z denarjem, bodisi s papeževim blagoslovom poravnali vsa nesoglasja, tako da bo delavstvo s svojim gospodarjem hodilo skupaj k maši in k volitvam, nebesa pa si bodo pošteno razdelili: gospod na tem, delavci pa na onem svetu.

Tudi demokrati se lasajo med seboj in so se in se bodo. Banke niso v rokah enega samega, vsak bi jih pa sam hotel imeti. Ko sta se skregali Jadranska in Slavenska banka, je prišlo toliko lepih reči na dan, da so šli demokrati celo v volitve ločeno — od takrat pa krpajo in krpajo, da bi spravili skupaj kak narodno napredni blok, pa se jim noče posrečiti. Posledica tega je, da „Slovenski Narod“ še danes ne mara povedati, da je zavozil v radikalne vode, češ, če se napredni elementi združijo k demokratom, bi bilo škoda umreti... Za banke in njih narodnost pa skrbe vsi napredni elementi složno, čeprav ima 99% od te narodove naprednosti samo nazadovanje. N. pr. uradništvo.

Tudi Prepeluh in Kristan sta se lasala. Višji interesi v Blasniki tiskarni so ju pa zopet lepo sprijaznili. Kmetec se pa sploh ne kręga rad s petičnimi ljudmi, njegova fronta je obrnjena samo proti delavcem. Ker smo to pravočasno videli in povedali, nam je to g. Uratnik očital, da smo mi krivi, ker bi se drugače ti nasprotniki ne pobotali, če bi jih mi ne napadali. Delavstvo naj pa preudari, ali je boljše dobivati klofute danes od Prepeluha, jutri od Kristana, zato pa nositi svoje krajcarje danes Kristanu, jutri Prepeluhu — ali pa dobivati klofute od obeh združenih, zato pa ne dajati nobenemu nič, pač pa sebi in skrbeti za organizacijsko samostojnost. Kako si je Uratnik to predstavljal, je najlepše pokazal v Ljudski tiskarni, v kateri je lepo združil oba državnozborna protikandidata, Korena in Golouha, zdaj pa zahteva, naj hodi delavstvo s tema dvema skupaj k maši in k volitvam, nebesa naj se

pa lepo pravično razdele: gospodom na tem, delavcem pa na onem svetu. [Prispevke in volilne glasove lahko tudi delavci znašajo, upravo te „socialistične družbe“ bodo pa vodili gospodje, ker delavci tega še ne znajo.]

Tudi pri komunistih in radikalcih se lasajo. Povsod hočejo vladati posamezni bogovi, drugih bogov pa ne trpijo poleg sebe. Vse, prav vse stranke bodo morale nastopiti našo pot čiščenja in nikjer ne bo čiščenja konec, dokler ne bodo imeli in izvrševali pravilnika, ki onemogoča vlado posameznikov.

Jih nič ne briga! V zadnjih številkah smo imeli nekaj pomenka z odkritosrčnostjo krščansko-socialne „Pravice“, neodvisnega glasilca, kakor se samo imenuje. Častiti pater Tominec nas pa ni zgrabil za ušesa, ker smo se predrnili trditi, da je vrhunčilo vse dosedanje katoliško socialno delo v monopoliziranju rimskih bordelov po papežih in v skopljenih moških sopranih na cerkvenih korih, temveč je dejal čisto na kratko: „Vas nič ne briga, kakor nas nič ne briga.“ Evo:

„Nič škode bi ne bilo, če bi „Naprej“ hudič vzel, kakor kolne v zadnji številki. V uvodniku se namreč zaletuje v Pravico in govoriči o vseh mogočih stvareh, ki ga nič ne brigajo, kakor nas nič ne briga, zakaj se je Naprej iz dnevnika prelevil v suhi tednik, selil iz Ljubljane v Celje in Krško, da je iz tednika Ljudski glas ostal samo še majhen podnaslov. Poleg takih zadev obdeluje še stvari, ki jih g. Naprej ne zastopijo. Mi obžalujemo le tovariše, ki morajo uživati tako godljo.“

Ko smo to prebrali, nam je postalo zelo žal. Predvsem zaradi nas samih, da nismo zastopili vse „Pravičine“ odkritosrčnosti. Izgleda po tem odgovoru, da bi iz nje lahko še vse kaj drugega izbrskali, nego smo. Pa kaj moremo, če ima pater Tominec tako težak slog, da ga razumejo samo njegovi možgani? Prihodnjič se bomo bolj potrudili. — Tudi za „Pravičine“ tovariše (saj meni vendar župnike in korarje, ne?) nam je prav žal, ker vemo, da na te naše godlje res grdo vplivajo. — A najbolj žal nam je za „Pravico“. Ne zato, ker se nič ne briga, zakaj se je „Naprej“ rajši v suhi tednik spremenil, namesto da bi ga hudič vzel, ampak zato, ker smo ji predložili danes le nekaj slabo skuhanega godlje, pa — ji je kar sapo vzelo... Ker:

„Oj, ti Tominec dragi moj,
vse to še ni najhuje;
če bi ti vedel, kaj še vse
te jutri pričakuje!“

Mimogrede povedano: verze smo prosto prepisali iz Havličkovega „Krsta sv. Vladimira“, ki ga ima naša uprava še nekaj izvodov. Stane samo 3 Din in se prav čedne stvari berejo v njem — kakšne, tega ne povemo. Pater Tominec si bo gotovo takoj en izvod naročil.

Dober tek. „Arbeiter Zeitung“ prinaša zanimivo izjavo krščansko socialistične poslanke v dež. zboru v Gradcu: „V naši smrtni uri bo Bog z nami tudi vodil stanovanjsko politiko; če smo volili krščansko socialno, bomo tudi tam [na onem svetu] dobili lepo stanovanje“. Ti pobožni in bogaboječi ljudje smatrajo Boga torej za nekakšnega krščansko-socialnega župana, ki protežira pristaše svoje stranke. Bogokletnost je to! Veseli nas torej, če se „Pravica“ ščeperi, da se v njihove besede ne smemo vtikati, ker jih ne razumemo. Saj se bo maslo tudi brez našega ognja razstopilo.

Orjunaška kultura. Pri dopisu iz Ljubljane, ki smo ga objavili pod tem naslovom danes teden, se nam je vrnila neljuba pomota. Dopisnik je svoj prvotni dopis popravil: „Izpustite, da je bila pri streljanju ena oseba ubita, drugo v notici je pa resnično.“ Nato smo v prvotnem dopisu črtali besede „pri čemer je bila ena oseba ubita“, misleč da je nočno streljanje na Viču in Oblakovo pretepanje različna zadeva (kakor tudi je), dočim je ljubljanski dopisnik hotel popraviti v obeh slučajih, da bi bila kakšna oseba ubita. Tako smo pustili v dopisu stavek, da je gostilničar po 3 dneh umrl. Zmota na temelju tega nesporazumljenja med našim uredništvom in ljubljanskim delavcem, ki nam je dopis poslal, bi se pa ne bila pripetila, če bi bila Orjuna poročala o orjunaškem nastopanju svojega člana za brambo domovine pred tujimi sovražniki (domovina je gostilničarjeva žena, sovražniki so pa tisti, ki branijo, da orjunaš ne more do nje). Šele na naše poročilo je Orjuna omenila ta junaški čin svojega zastavonoše, pa ne s točnim popisom vseh bojnih dogodkov, ampak samo z ugotovitvijo, da „Naprej“ laže, češ, gostilničar ni umrl. To je zelo razveseljivo za gostilničarja in za orjunaša tudi, ampak orjunaška kultura ostane še vedno pretepaška kultura.

Iz ljubljanske škandalije. V četrtek je bila na seji občinskega sveta burna debata radi mestnega avtomobila, ki ga je rabil orlovski general, občinski svetnik Pirc brez dovoljenja za svoje osebne, zelo delikatne vožnje. Zadnjič enkrat pa je avtomobil polomil, tako da znaša škoda približno 45.000 kron. Pirc ni izvajal nikakih konsekvenc. Rekel je, da škodo poravnava — basta. Odstopil ni in tudi njegovi klubovi tovariši so rajši videli, da je namesto njega odstopil neki drugi klerikalni odbornik, ki je pošten, ki se mu take reči gabijo in ne mara zanje nositi nadaljnje odgovornosti. Sedaj so klerikalci v hudih škripcih, kako bi tega odbornika brez škode nadomestili z drugim. Menda bi morali vsi odstopiti

in dati prostor svojim namestnikom, pa ni nikomur ta stvar po godu. Očitno se zdi vsem imenitno uživati predpravice, ki jim jih daje sedanji „ljudski režim“ v Ljubljani. Zanimivo, da so o avtomobilski aferi klerikalci sami in kar preko dnevnega reda vložili interpelacijo. To je bila čisto navadna dogovorjena komedija, ker so se gospodje iz večine bali, da bi jih s tem orožjem kdo drugi ne prehitel. Prah je bil to že itak slepemu ljudstvu v oči, da ne bi sprevidelo, kakšne umazane stvari se gode z njegovim imetjem pod vlado klerikalno zarjansko komunistične kompanije. Toda če se bo nekega dne Ljubljana zbudila na bobnu, ne bo to slepo ljudstvo nič manj krivo poloma nego oni, katerim se je zaupalo v roke, čeprav so ga že tolikokrat ogojufali. Pripomnimo še, da Pirc ni bil edini, ki se je posluževal na tak način občinskega avtomobila, ne da bi se „socialistični“ župan Perič za to kaj brigal. Drugi dični „socialist“ Tokan bi vedel iz lastne prakse o voznjah s tistim avtomobilom tudi kaj povedati. — Ta večer se je vršil vaješki shod za otvoritev obrtno nadaljevalne šole. Govorili so Čelešnik, Lemež, nar. soc. Tavčar in prof. Božič. Šola je krvavo potrebna, kaj bi o tem govorili! Škandal je, da je buržoazija noče dati. Toda nimajo pravice govoriti o stvari med drugimi takšni ljudje, ki za poštene zahteve niso moralno kvalificirani. Komunisti so tudi ta shod izrabili v svoje politične svrhe, ker so med njim razpečavali svojo „Proletarsko mladino“. Stariši vaješkega proletariata naj najprvo obračunajo z elementi, ki niso zmogni za kako resno dejanje, ki se cedijo samih fraz, pa bomo dosegli, kar nam je tako nujno potrebno. Buržoazija dobro ve, če je prišel čas, proletariatu kaj koncidirati ali ne. — Ljubljanska radikalija se med seboj grize. Za petek ob 8. zv. sta sklicala Štefanovič in Podbevšek shod v Mestni dom, h kateremu sta pozvala velike radikalne glave, naj se pridejo javno zagovarjat. Menim, da sta zagovarjanja istotako potrebna kakor tisti, ki so jima krušno košaro med radikalci tako visoko dvignili, da je več ne dosežeta. S shodom ni bilo nič. Ob devetih zvečer je bila vsaj dvorana že čisto temna. Ali je iz tega sklepati, da postajajo ljubljanci komedij in komediantov siti? — Isti petek je bil na obč. seji velik kreg radi zidave sokolskega doma na Taboru. Klerikalci in komunisti so šli za tem, da se Sokolom koncesija vzame, če ne prično takoj graditi. Zmagali so proti glasovom manjšine in Zarjanov. Tako so bili Sokoli prisiljeni, da so z gradnjo že pričeli. So pa v velikih škripcih tudi oni, ker jim manjka — pare. — Tako živimo v Ljubljani: vsak dan novi škandali, vsak dan za eno stopnico bližje na dno. Pri nas je menda skoncentrirala vsa nevednost, vsa korupcija in vse fraze, kar jih je kje na Slovenskem. Ljudstvo drvi kakor čreda ovc za svojimi kostruni v prepad. V tej smeri samo še nekaj časa in — zbogom poslednje dostojanstvo, kar ga je še med nami! Če bomo enkrat na tleh, se bodo ovce seveda čudile, kako da so jih nori kostruni mogli tako zvoditi.

Radikalci plačujejo svojim tajnikom, kakor sta bila Štefanovič in Podbevšek, po 4.500 Din mesečno — odkod dobivajo take denarje? Od bank, pravijo, da so neodvisni, in razlagajo, da dobivajo denarna sredstva naravnost iz Beograda. Torej iz dispozicijskih fondov! Torej zato se plačujejo tako krvavi davki? E, še marsikaj bo prišlo na dan. Delavci! Plačujte svoje organizacijske prispevke javno in zahtevajte od njih javne obračune, potem boste imeli kmalu vse hleve izčiščene, tudi beograjske!

Kaj bo z vlogami pri bivši c. k. poštni hranilnici? Za kapitaliste so se pobrigali, da so jim rešili njih imetje, za male vlagatelje pa, ki so imeli svoje malenkostne prihranke v avstrijski poštni hranilnici, za te se nobeden ne zmeni, čeprav je že pet let minilo. Gospodom se zde ti prihranki pre-majhni, za malega človeka pa pomenijo zelo veliko, tem bolj, ker se morajo po mirovni pogodbi izplačati v takratni vrednosti, ne v sedanjem papirju. Za reveža pač ni časa pri nobeni vladi, čeprav vsaka tako lepo obljublja. Kako bi mi bilo s tistimi krajcarji pomagano v sedanji mizeriji! — Železničar.

Razno.

„Stavbinska stroka“. Pod tem naslovom je v 174. št. „Napreja“ izostala v pogodbi s tvrdko Exner v Litiji naslednja vrstica: „Kvalificirani težaki 5:50 — 6:50 Din“, kar s tem popravljamo.

Podpisani izjavlja, da ni avtor knjige „Oproščenje“, ki jo je spisal neki Anton Seliškar. Tone Seliškar, učitelj. Reka pri Laškem, 11. X. 1923.

Pri stavki rudarjev na Češkem, o kateri smo zadnjič poročali, da je z uspehom končala, je bilo zanimivo, kako so hoteli kapitalisti skrivati resnico o zalogah premoga. Rudarski odbor je namreč za potrebe ljudstva dovolil od slučaja do slučaja nekaj premoga, tako tudi za tiste industrije, ki so stavko podpirale, n. pr. za mnoge kovinarske tovarne, če je njih delavstvo prosilo za premog in poročalo točno, koliko premoga tovarna še ima. Zveza industrijev se pa ničesar ni tako bala, kakor javno priznati, da premoga manjka, zato je grozila, da so zaloge premoga trgovska tajnost in da bo vsak kaznovan, kdor bo to tajnost izdal. Kapitalisti so povsod enaki, povsod hočejo resnico ubiti s skrivanjem. Češko delavstvo jim seveda ni šlo na lim, zato je zmagalo.

Vrednost denarja. 1 dolar 83:50 — 84 Din, 1 franc. frank 5:20 Din, 1 švic. frank 15:40 Din, 1 lira 3:85 — 3:87 Din, 100 madž. kron 41:5 par, 100

avstr. kron 12 par, 1 češka krona 2:55—2:57 Din, nemška marka sploh ne notira več. V Curihu stane 100 naših dinarjev 6:55 švicarskih frankov.

Iz stranke.

Ponikva. Tudi krajevna organizacija KDZ na Ponikvi je dobila od Čebularja, kapitalistično socialističnega tajnika SPJ v Celju dolg dopis, ki bi naj prepričal člane na Ponikvi, da je vse njih dosežanje delo zanič ter da je treba pridružiti se tej zeleni mizi, če hočejo združiti proletariat. Zelo radi bi ugodili želji krajevne org. v Ponikvi in objavili ta dopis v celoti, toda ker nam bodo sodrugi priznali, da se pri tem pomanjkanju prostora skoro ne izplača, bomo odložili dopis za prihodnje čase. Zaenkrat zabeležimo samo to, da zgoraj omenjena organizacija ta slavni dopis odločno zavrača s pripombo: „Ali naj bomo še nadalje kapitalistični hlapci?“

Ponužanih govornikov iz družbe upravnih svetnikov Ljudske tiskarne Ponikva ne mara, nasprotno nam je poslala 120 Din na račun zastalnih obračunov. Poslala nam je tudi sklep, da bo krajevna organizacija na Ponikvi prispevala njej pripadajočih 30% tiskovnemu skladu. Tako vstajajo trdnjave zavednosti — polagoma a sigurno čimdalje bolj. Pokažite vendar že tudi vi razdirači enkrat, kje vas je še kaj!

Celje. Dne 14. X. smo izvolili pri nas novi odbor SSJ, in sicer za predsednika s. Štefana Laha, za tajnika s. Franca Farčnika, za blagajnika s. Franca Naraksa in v nadzorstvo ss. Friderika Žniderja, Jožeta Piliha in Valentina Lebiča.

Pomoč v nesreči. Trboveljski rudarji so se obrnili na naše tajništvo, naj jim pošlje nabiralne pole za pomoč pogorelcu s. Ivanu Baragi v Brezicah. Žal, nimamo prostora, da objavimo njih dopis, ki krasno dokazuje, kako sodrugi razumejo svojo socialistično dolžnost, kadar je treba pomagati staremu zvestemu sobojevniku, če ga zadene nesreča. Nasprotno pa na sodrugu Baragi lahko vidimo, da socialistu ni treba za vsako nesrečo obračati se niti na usmiljena tuja srca, niti na čut dolžnosti lastnih sodrugov, ampak je računal že prej na možnost nesreče in se proti njej zavaroval, pa tudi se je s svojim znanjem in delom potrudil, da je hitro rešil, kar se je rešiti dalo. Čeprav ni zavarovan za vse in je škoda mnogo večja, vendar vidimo da je s. Baraga korenjak, ki zmaga vseeno še tudi naročnino „Napreja“, pa zraven pošlje še 5 Din za tiskovni sklad! Delo in pametno ter zvesto ravnanje daje ne le trdnjše gospodarsko stališče, ampak tudi moško zavest, ki v nesreči stisne zobe in si pomaga, kakor se pač da. Zato nabiralnih pol ne bomo izdali, razen če nam s. Baraga dovoli, ki bo sam najbolje vedel, ali je treba ali ne. Ker je zvest borec za načelo javnosti, nam ne bo zameril, da ga vprašamo s tem javno.

Organizacije in zaupnike prosimo, da obračunajo do konca oktobra za „Socializem in vera“ in da naznanijo natančno število izvodov, ki jim še ostanejo, ker se bo knjiga od 1. novembra prodajala po 12, vezana pa po 15 Din. Podražitev je potrebna tem bolj, ker bo nova naklada tako draga, da bo morala potem veljati knjiga najmanj 25 Din.

»Slovenec« laže, obrekuje itd. Pri sodišču ga poznajo tako dobro, da pravijo, da je vse eno, ali ima za eno obsojbo več ali ne, ker je že kaznovan z najvišjo kaznijo, ki ne more biti višja, čeprav bi bilo še več laži. Zato njegov urednik niti njegov advokat ne prideta niti k razpravi. Iz tega se jasno vidi, da bo moralo ljudstvo samo soditi s tem, da se definitivno odvrne od tega pobožnega prijatelja laži.

Nekaj misli k ženskemu vprašanju.

Če čitamo buržoazne liste, nas morajo preseñetiti vidiki, s katerih gledajo na žene. Niti duha ni po pravem izobraževalnem delu, nasprotno, rubrike, ki so jim namenjene, priobčujejo po navadi le najpovršnejše modne čenče in vsa njih vzgojna smer gre za tem, da bi napravile iz žensk našemljajočo se figuro, kolikor mogoče površno, plitko in za samostojno mišljenje nesposobno. Ni čuda potem, da si s tako vzgojenimi ženskami dostikrat še meščanske posameznice v buržoaznih listih ne vedo pomagati in se pritožujejo, da v težkih življenjskih nepriklakah popolnoma odrečejo, da zapadejo obupanju in pogubi. Do ravnopravnosti ženske z moškimi ima buržoazija še daleč daleč, ker taka paradna meščanska dama je prav za prav le z mnogimi dragočernostmi napravljena sužnja, ki samostojno ne more napraviti niti koraka in igra samo vlogo lepše marionete. Ženska kot enakopravna državljanka je pri naših vodilnih meščanskih strankah na papirju, kot dekoracija tistega dela njihovih programov, o katerem je treba radi lepšega govoriti, izvršiti pa ne. In kako uboga je ženska literatura! Čenčanje zadnje vrste, preračunano na prazen efekt, nesmiselno, po svojih praznoti moreče. Drugače ne more biti v današnjih okoliščinah. Žene vseh narodov se morajo pričeti šele zavedati, da v buržoazni družbi niso še osvobodjene in tudi nikoli ne bodo, prav tako, kakor niso osvobodjeni moški, ki tej družbi tlačanijo. Žene morajo šele pričeti misliti, da jim je treba šele izvojevati si mesto, katero jim gre. Spoznati morajo, v čem njihova „enakopravnost“ prav za prav obstoji. Kaj naj si mislimo n. pr. o spoznavalnih sposobnostih tistih francoskih meščanskih damic, ki so te dni demonstrirale za enakopravnost žená glede — vojaškega službovanja? Moškega, ki se še vedno

Če bi bilo kaj vere, bi se morali obrniti od njega katoliški duhovniki prvi — pa se bodo zadnji. Saj je to list duhovnikov ...

Gospod Mihevc, predsed. kov. zadruga „Jugometalija“, je obdolžil pred letom g. Svetka, predsed. kovinarjev, da ga je denunciral pri ministrstvu in da ne sme biti več nastavljen pri inšpekciji dela niti če bi se izkazalo, da je nedolžen; to da je Svetek storil zato, da bi sam dobil Mihevčev službo. Ta zadeva se ni pojasnjena, pač pa je takratni Mihevčev nasprotnik postal njegov prijatelj v toliki meri, da imata oba gospoda pri kovinarjih nazive, kakor zgoraj.

Tiskovni sklad.

Od I. I. do 4. X.	Din 12840—
Ciril Böhm, Celje	5—
KDZ v Gorjah	28:80
Weissbacher, Litija	1—
A. L. pomota pri seštevanju	2—
J. Zolner, Hrastnik	4—
Hinko Verbnik, Celje	5—
Iv. Baraga, Brežice	5—
Josip Beguš, Jayornik	5—
Anton Koradej, Šoštanj	10—
Ant. Thaler, Jayornik	5—
Ivan Sekavčnik, Črna	10—
Franc Štern, Črna	10—
Jakob Dimnik, Črna	10—
Andrej Brumen, Črna	10—
Pavel Knez, Črna	5—
Karol Košec, Žalec	5—
Karolina Baragova, Laško	6—
Z. B. neizrabljene potnine	30—
Od 1. I. do 16. X. skupaj	Din 12996:80

Došli obračuni.

Za julij.		
Zadnji izkaz:	članov 1061	Din 1745:30
manj pomota pri št. 23	6	8:40
ostane pravilno	članov 1055	Din 1736:90
24. Tacen [pom. izostalo]	14	23:80
25. Zagorje	5	11:90
26. Štore	2	2:80
Skupaj članov	1076	Din 1775:40
Za avgust.		
Zadnji izkaz:	članov 606	Din 964:75
manj pomota pri št. 16	6	8:40
ostane pravilno	članov 600	Din 956:35
17. Zagorje	3	7—
18. Štore	8	11:20
19. Tacen	14	23:80
Skupaj članov	625	Din 998:35
Za september.		
Zadnji izkaz:	članov 267	Din 395:50
6. Štore	28	39:20
7. Tacen	8	15:40
8. Jesenice	51	95:90
9. Trbovlje	121	177:10
Skupaj članov	475	Din 723:10

Obračun SSJ v Štorah izkazuje za julij samo 2 in za avgust samo 8 članov, ker so ti odrekli prispevek, dokler niso vedeli, kam bo poslal s. Poteš denar, in zdaj se vidi, da so pravilno dvomili, ker Čebular še vedno ni vrnil denarja. ali pa ga Poteš niti zahteval ni, kakor bi bil moral, ko je videl, da zahteva občni zbor vrnitev denarja iz-

poteguje za militarizem, označujemo danes že vsi več ali manj glasno za — bedaka, očitno tudi tistim damam ne gre drugačen naslov, z žensko končnico na koncu seveda. No, naše žene še niso po meščanskem geslu „enakopravnosti“ tako osmojene, da bi silile direktno med soldate, toda če malo natančno preiskujemo nekatere njihove zahteve po tej enakopravnosti, homo takoj opazili, da niso več daleč tudi ne od današnjih zahtev svojih francoskih sovratnic. Lansko leto enkrat je neka srbska agitatorka ženskega „gibanja“ v Ljubljani postavila zahtevo naj se ženske že zato pripuščajo kakor moški v bolničarsko stroko, ker je to potrebno za slučaj novih vojn, da ne bo sanitetna služba tako pomanjkljiva. Utemeljitev pa taka! Prava emancipiranka bi seveda rekla, naj si tisti moški sami zdravijo polomljene ude, ki so takšni tepci, da jih nosijo za kak imperializem na semenj, ženske pa se bodo zato posvečale bolničarskim in podobnim poslom, da si iz nujne potrebe vzgojijo iz svojih otrok nov zdrav rod, ki ne bo več tako tepčast, kakor so bili doseđani. Menim, da se vsaj naše proletarske žene in dekleta, ki se borijo in se bodo še borile za odstranitev vsakršnega suženjstva skupno z nami revolucionarnimi moškimi, da se vsaj te strinjajo s temi mojimi izvajanji! — **Emancipiranec.**

Op. ur. Pri klerikalcih je nastavljena doktorica Piskernikova, da kroti žensko osamosvojitve s tem, da se kaže prav posebno osamosvojen in da očita drugim, da ne delajo za osamosvojitve. Te dni smo čitali izjavo Splošnega ženskega društva, ki jo je precej dobro zavrnilo, ki se pa samo seveda tudi prav nič ne potrdi, ampak upa, da bo dvignilo naše žene iz mrtvila s samimi lepimi resolucijami. Naprednost kot beseda ni nič, treba je biti res napreden in izvršiti tisto, kar je kdo za prav spoznal. Če so napredne žene spoznale, da jim klerikalci ne bodo dali volilne pravice, zakaj ne delajo proti klerikalci-

ročnega proti pravilniku Korunovcem. Seveda članske pravice ostanejo tudi za tiste sodruge veljavne, od nikogar se ne more zahtevati, da bi plačal dvakrat.

Vestnik Svobode.

Guštanj. Tukajšnja „Svoboda“ priredi v soboto 20. t. m. veliko „Vinsko trgatve“. Začetek ob 19. uri. Čisti dobiček je namenjen za nabavo telovadnega orodja in krojev. Pridite vsi. — **Odbor.**

NEZASLIŠAN ŠKANDAL V PREVALJSKI OBCINI

K dopisu, ki smo ga objavili pod tem naslovom 2. avg., smo prejeli nastopni popravek:

„Na podlagi § 19. tiskovnega zakona od 17. decembra 1862., drž. zak. št. 6, zahtevam, da priobčite v svojem listu v zakonitem roku, na istem mestu in z istimi črkami naslednji popravek k članku v št. 166, z naslovom: **Nezaslišán škandal v prevaljski občini:**

1. Ni res, da se godi škandal v prevaljski ubožnici, res pa je, da o kakem škandalu nihče ne ve.

2. Ni res, da je poslopje ubožnice prava hiralnica, ker mora vsak, ki vanjo pride in si ne more sam iskati živeža od hiše do hiše, poginiti na golih tleh brez vsake odeje, kakor pes za plotom, res pa je, da je poslopje slej ko prej prava ubožnica in da pridejo oni, ki si ne morejo sami iskati živeža, v hiralnico v Vojniku.

3. Ni res, da je upravitelj te ubožnice ozir. hiralnice g. župnik, res je temveč, da upravlja zavod občina.

4. Ni res, da je nekaj ubožcev tako slabih, da niso zmožni iti niti na potrebo, ne pa, da bi prosili za živež od hiše do hiše, res pa je, da so vsi sposobni poiskati potrebnega si živeža in da niti enega ni, ki bi ne mogel hoditi.

5. Ni res, da se morajo ubožci, kadar se jim nabiranje ponesreči, zadovoljiti z božjimi besedami iz molitvenika, ali pa prebirati jagode na rožnem vencu, dokler ne omagajo in zaspe, res je temveč, da dobivajo mesečno denarno podporo od občine ter živež od kmetov.

6. Ni res, da se je nekega dne ona, ki je morala sreči skrajno oslabeledim in obenem nabirati živež zase in zanje, uprla in da je to župnika tako razljutilo, da je zažugal vse skupaj na cesto zmetati, res pa je, da se ni nobena v ubožnici uprla in da ni bilo treba nobeni živež pobirati in streči in da je župnik samo tistim, ki se vedno med seboj prepirajo, nekoč zažugal, da jih bo dal iz zavoda izključiti.

7. Ni res, da so župniku ubožci takšen trn v peti, da se precej skrjuje, če pride kakšen pred farovška vrata, in da ga, če se skriti ne more, nahruli, češ, kaj si pa v mladosti delal, da si nisi nič prihranil, res pa je, da župnik za uboge skrbi kolikor le more, da je ravno on naprosil Franca Repasa, da je hišo namenil ubogim, da se nikdar ne skrjuje, če pride kak ubožec pred farovška vrata, da nobenega ne nahruli in da dobi vsak primeren dar.

8. Ni res, da se po župniku druga zapoved največkrat krši, zlasti na prižnici, res pa je, da župnik nikdar, zlasti pa na prižnici ne izgovarja nepotrebno božjega imena.

zmu, ampak se postavljajo na „vzvišeno“ nadstrankarsko stališče, tako da imajo med njimi tudi klerikalke prostora. Sicer pa, ali še niso spoznale, da jim tudi druge meščanske stranke ne privoščijo volilne pravice? Klerikalci vsaj tupatam govore zanj, demokrati in radikalci so pa odkriti nasprotniki ženske volilne pravice! „Napredne“ žene so pa nadstrankarske — menda samo zato, da imajo med njimi prostora ne le klerikalke, ampak tudi druge meščanske strankarice, ki bodisi z namenom, bodisi kot orodje meščanskih politikov **zadržujejo razvoj našega ženstva.** Kajti ta razvoj je le v lastnem političnem delu. Marksov izrek, da mora osvoboditev proletariata izvršiti proletariati sam, velja tudi za ženo: osvoboditev žene ho izvršila samo žena sama s svojim lastnim delom. Pa ne tistih par „naprednih“ žen, ki pravijo, da so napredne, vse politično delovanje, torej ves napredek javnega življenja pa prepuščajo moškim, ker se same ne marajo baviti z „umazano“ politiko. Za resnično osvoboditev žene delajo samo tiste, ki skupno z moškim proletariatom v političnih organizacijah že danes delajo za očiščenje te res umazane politike, ki pa ne more prenehati bit. umazana, dokler jo bodo prepuščale umazancem, ki imajo privilegije po naši krivdi in po naši lenobi. Prerekanje o § 30. društvenega zakona je popolnoma nepotrebno. V naših političnih organizacijah delajo tudi žene in prav nikomur ne pride na misel, da bi jim to prepovedal, kajti gorje tisti vladi in tisti stranki, ki bi ta častitljivi staroavstrijski paragraf hotela privleči zopet na dan. Toliko so pa žene že vzbujene, da bi se slabo godilo tisti stranki, ki bi jim hotela prepovedati članstvo v političnih organizacijah. Za paragraf se skrivajo samo tisti, ki igrajo z žensko volilno pravico in z osvoboditvijo žene sploh samo demagogijo: obljubljujejo, česar dati ne morejo. Ta paragraf je mrtev, žene, pokažite, da ste žive in da hočete živeti!

9. Ni res, da je župnik še nedavno kršil osmo zapoved v slučaju nekega onemoglega starca in da je bil stavec proti tej točki obsojen na 400 kron globe, res pa je, da stavec ni onemogel, temveč dela in da je bil obsojen na 400 kron globe, ker je še pred sodiščem krivično trdil, da g. gerent z občinskimi premoženjem slabo gospodari in da je občino neodgovorno obremenil z dolgovi. — Matej Riepl, župnik.

* * *

Naš dopisnik nam pošilja k temu sledeče ugotovitve, ki jih je pripravil dokazati:

1. V prostorih kjer prebivajo ubožci, ni potrebna pohištva. Kar ga je, je njihova last, ne občinska. Tako manjka miza in rezervna postelja za slučaj, da pripeljejo novega onemoglega ubožca. Ko so pripeljali Pepo Volgemutovo, ni bilo niti pesti slame, da bi jo nanjo položili. Šele druge ubožice so ji vrgle par cunj, da ni ležala kar na golih tleh. Po enem mesecu je prinesla neka ženska železno posteljo zanjo. — Ko so pripeljali nekega moškega iz Kotelja, mu je morala neka ženska iz ubožnice svojo posteljo odstopiti za toliko časa, da je umrl. Tiste, ki so bile še zmožne streči, so morale tema dvema ubožcema nabirati živež. Zlasti zanj ni niti od daleč zadostovalo, kar so dobile iz farovža. — Meseca jul. t. l. so pripeljali iz slovenjgraške bolnišnice neko Kučajevo. Zlomila si je nogo. V tem času je bila že deloma dobra, samo hoditi še ni mogla dobrega. Zanj ni bilo v ubožnici niti pesti

Po noči pride dan in tudi narodi ne bodo tavali v večni temi. Dolžnost zavednih je, da prihod luči pospešijo.

Gospodična starejša in simpatična, izučena šivilja v Ljubljani, ki je obiskovala tudi obrtno šolo, išče službo v Celju k rodbini z enim ali dvema bolj odraslimi otrokoma. Naslov v upravi lista.

Ivan Jax in sin

Ljubljana, Gosposvetska cesta 2.

Šivalni stroji. Izborna konstrukcija in elegantna izvršitev iz tovarne v Lincu. Ustanovljena leta 1867.

— Vezenje poučuje brezplačno. —

Pisalni stroji „Adler“

ceniki zastoj in franko.

Kolesa iz prvih tovarn

in motorete za prvo kolo:

DÜRRKOP, STYRIA, WAFFENRAD.

= Začasno znižane cene! =

10-letna garancija!

Iščejo se

izkušeni strojevodje za obrat strojev ozkotirne železnice. Samo prvovrstne moči naj pošljejo ponudbe z navedbo pogojev in s prepisi izpričeval na upravo lista pod „Stalna služba“.

Žika

je najboljši in najbolj zdravi nadomestek za pravo kavo. Zahtevajte jo pri svojem trgovcu:

Pražarna „Žika“ d. z. o. z. Ljubljana — Rož. dol.

slame. Druge nesrečnice so ji dale eno vrečo, na kateri je po svoji lastni izjavi ležala prvi dan s praznim želodcem, drugi dan pa je morala laziti po Prevaljah za živežem. V ubožnico ni šla več, rajši tava od kmeta do kmeta, kjer sme vsaj na stelji ležati.

2. Prevaljska ubožnica ni prava hiralnica, a proti guštanski ubožnici je vsaj deloma podobna hiralnici.

3. Župnik Riepl danes res ni več upravitelj v ubožnici, a pred nastopom novega občinskega odbora je spadala pod njegov referat. In o tistih časih je bil govor!! Sicer pa se v 6. točki sam tolče po zobeh, ko priznava, da je grozil z izključitvijo.

4. V ubožnici res ni nobenega skrajno onemoglega ubožca več. Pomrli so.

5. Ubožcem se res ni treba zadovoljiti z božimi besedami in rožnimi vencami, a če ne morejo iti po delu, je istotako res, da so bolj lačni kakor siti. Občinske podpore res dobivajo in sicer: od začetka tega leta po — 3, 5, 20 do 40 in zadnja dva meseca celih 50 K na mesec... In — vsi je ne dobivajo. So taki, ki so dolga leta bivali v tej občini, a pripadajo v drugo. Rojstna občina jih noče več poznati, ker so večinoma tu prebivali, zato jim nič ne da. Tukajšnja občina jih ne priznava, ker so drugje doma in — jim spet nič ne da.

6. Vzdržujem, da je neka ženska župniku rekla, da ne gre, da bi morala streči in nabirati živež. Na to ji je odgovoril: Če ne boš stregla, te bom pustil

iz zavoda vreči. Priznavamo pa, da je „izključiti“ bolj nobel beseda nego „vreči“, čeprav je za ubožice to vse eno.

7. Nekoč je prišla neka ženska prositi župnika za dar in je slišala iz njegovih ust tiste besede: Kaj si delala v mladosti itd. Šele, ko je odšel, ji je takratni kaplan dal — 40 v. Nje ime po potrebi na razpolago.

8. Še pred nedavnim časom smo slišali iz župnikovih ust s prižnice sledeče besede: Bog nam pošilja te šibe, kakor vojno in draginjo, ker je ljudstvo še premalo verno. — O takih izjavah v razmerju z drugo zapovedjo imamo socialisti pač svoje nazore.

9. Kar se tiče tistega starca: Res ni onemogel, temveč je še čisto mlad in čvrst, ker šteje komaj 67 let. Zaradi te čvrstosti ga je premogokopna družba že l. 1913. upokojila. Ker še ni stavec, še danes noče delati. Samo udi so mu popolnoma pretegnjeni, o čemer si naj župnik od več zdravnikov priskrbi poročila, zlasti pa od g. dr. Karpfa iz Sloveujgradca, ki je v letošnjem septembru izjavil, da je pričakovati — pika. Župnik ni kršil 8. zapovedi proti temu starcu, ko je bil ta obsojen na 400 K globe. Samo h gerentu je šel praviati, kaj mu je stavec odgovoril na njegovo agitacijo za SLS in proti socialistom. Ker če bi bil izvoljen socialistični župan, je rekel gospod, potem bo šele videl, koliko dolga bodo socialisti napravili, ker nameravajo postaviti bolnišnice. Mimogrede povedano: to niti res ni, ker so imeli bolnišnico na programu le v Mežici. Zdaj še to: Stavec ni bil zato obsojen, ker bi bil krivično trdil pred sodiščem, da je gerent Lahovnik spraval občino v velike dolgove, temveč je le to trdil, kar je bil nekoč slišal v Prevaljah in sicer: da je občina dolžna. Nato je bil obsojen na 400 K.

Toliko je bilo treba povedati. O škandalu naj si vsak napravi sodbo po lastni vesti.

Izdajatelj: Zvonimir Bernot
(v imenu pokr. odb. SSJ in KDZ.)
Odgovorni urednik I. Pirč.

Tiskarna bratov Rumpret v Krškem.

GRATIS

Vam pošljem cenj. gospa svoje

knjige in brošure

ki razpravljajo vsa diskretna ženska vprašanja. Cenj. gospa Vi morate brezpogojno čitati moje knjige, če se hočete obvarovati skrbi in bede. Na vsa diskretna vprašanja vam odgovorim promptno in vestno. Zahtevajte takoj brošuro E in pošljite Din. 10 (ne v znamkah) za odgovor.

Med. At. Bork-te, Frankfurt a. M. Moselstraße 48.

Vodja za bager

se išče. V tej stroki popolnoma izvežbani reflektanti z dobrimi spričevali naj pošljejo ponudbo na upravo lista pod »BAGER«.

Ivan Mastnak

trgovina z manufakturo in konfekcijo.
CELJE, KRALJA PETRA CESTA 15.

Priporoča cenjenim odjemalcem svojo veliko zalogo češkega in angleškega blaga, debelo sukno za površnike, vsakovrstnega sukna za moške in ženske obleke, barhand, cefir, belo platno ter vse krojaške potrebščine.

Velika zaloga gotovih površnikov [Raglan, Schliefer, Stutzer], gumnih plaščev lepe moderne obleke za gospode in dečke po zelo nizkih cenah.

UČITELJSKA TISKARNA

LJUBLJANA, FRANČISKANSKA ULICA ŠTEV. 6
registrovana zadruga z omejeno zavezo.

TISKOVINE

ZA ŠOLE, ŽUPANSTVA IN URADE. NAJMODERNEJŠE PLAKATE IN VABILA ZA VESELICE
LETNE ZAKLJUČKE

NAJMODERNEJŠA UREDBA ZA TISKANJE ČASOPISOV, KNJIG, BROŠUR ITD.

Stereotipija

Litografija

And. Jakil tovarna kož in čevljev d. d.

Prodajalna LJUBLJANA, Poljanska cesta števil. 13.

Bogato skladišče moških, ženskih in otroških čevljev iz telečjega boksa v vseh barvah, govedjega boksa in rjave kravine.

Solidno delo!

Nizke cene!

TRGOVSKA BANKA D. D. LJUBLJANA

PODRUŽNICE:

Maribor
Novo mesto
Rakek
Slovenjgradec
Slovenska Bistrica

ŠELENBURGOVA ULICA ŠT. 1

Kapital in rezerve Din. 17,5000.000.

Brzjavni: Trgovska.

Tel.: 139, 146, 458.

Izvršuje vse bančne posle najtočneje in najkulantneje.

EKSPOZITURE:

Konjice
Meža-Dravograd
Ljubljana
[menjalnica v
Kolodvorski ulici]